

СИЛАБУС КУРСУ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Ступінь вищої освіти: **молодший бакалавр**

Освітньо-професійна програма: **Психологія**

Спеціальність: **053 «Психологія»**

Дні занять:

Консультації:

Рік навчання: **I**, семестр: **I**

Кількість кредитів: **5**, мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ:

ПП: д. іст. н., проф. **Гомотюк Оксана Євгенівна**

Контактна інформація: oksana_homotuk@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Важливість вивчення дисципліни «Історія та культура України» зумовлена необхідністю поглиблення і збагачення знань студентів, здобутих у середній школі, про минувшину українського народу, його державність, культуру, видатних особистостей, внесок у розвиток світової цивілізації; піднесення національної самосвідомості майбутніх спеціалістів, виховання у них патріотичних і морально-етичних переконань, відчуття причетності до тисячолітньої історії та культури України; формування навиків наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку; навчання практичних навичок роботи з історичними джерелами й науковою літературою; вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії та культури у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття).	Визначити значення Трипільської культури в українській історії. З'ясувати, які зі східнослов'янських племен стали основою для формування українського етносу.	Інтерактивна гра, тести
2 / 1	Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціально-економічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.).	Простежити основні тенденції формування та розвитку Київської Русі як держави українського народу. Вияснити причини і наслідки її занепаду. Усвідомити цінності культури княжої доби, вплив християнства на суспільні	Робота в малих групах, проблемні питання

		відносини.	
2 / 1	Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.).	Визначити головні етапи політичної історії Руської держави та її історичне значення. Охарактеризувати культурний розвиток України доби Руського королівства як спадкоємиці традицій княжої Русі.	Підготовка презентацій, тести
2 / 2	Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.).	З'ясувати особливість та основні етапи утворення і функціонування Литовсько-Руської державності. Оцінити політику Польщі щодо населення українських земель після занепаду Галицько-Волинської держави. Розкрити значення діяльності братств. Усвідомити специфіку ренесансу в українській культурі. Розуміти роль козацтва в історії та культурі України.	Тестові завдання, запитання
2 / 1	Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.).	Проаналізувати причини Української національної революції, її характер та рушійні сили. Охарактеризувати наслідки входження України під протекторат Московської держави.	Тести, питання
2 / 1	Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.).	Розкрити сутність періоду Руїни, його причини та наслідки для України. Проаналізувати причини розриву гетьманом І. Виговським відносин із Московією.	Тестові завдання, підготовка презентацій
2 / 1	Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.).	Розуміти роль інституту гетьманства, внесок І. Мазепи в зміцнення авторитету державної влади. Аналізувати історію української культури в контексті європейської культурної традиції. З'ясувати мету, засоби й механізми політики Московії, спрямованої на ліквідацію автономного устрою України. Визначити причини невдачі українсько-шведського союзу проти Московської держави.	Проблемні питання МРК
2 / 1	Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст.	Проаналізувати політику російського царизму на українських землях в XIX – на початку XX ст. З'ясувати основні етапи та особливості національно-культурного відродження України окресленого періоду.	Підготовка презентацій, тести
2 / 1	Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на	Окреслити особливості соціально-економічного, політичного та	Запитання, робота в

	західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок XX ст.).	культурного становища західноукраїнських земель у XIX – на початку XX ст. Простежити причини переміщення центру національно-визвольного руху з Наддніпрянської до Західної України.	проблемних групах
2 / 2	Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр.	Визначити передумови та здобутки національно-культурного відродження України на початку XX ст. Проаналізувати причини і наслідки втрати української державності.	Тести, питання
2 / -	Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.).	З'ясувати причини й наслідки входження України до складу СРСР. Визначити особливості та суперечливість політики українізації та її вплив на становище української культури. Розуміти специфіку українського культурного ренесансу.	Тести, підготовка презентацій
2 / -	Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки XX ст.	Порівняти статус і становище населення західноукраїнських земель і Радянської України в міжвоєнний період. Прослідкувати основні ідеологічні напрями суспільно-політичної думки в Західній Україні.	Тестові завдання, питання
2 / -	Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).	Визначити суперечливість і трагізм процесів «радянизації» в Західній Україні. Простежити особливості й основні етапи німецько-радянської війни на українських землях та їх вплив на становище місцевого населення.	Тести, проблемні завдання
2 / 1	Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові та його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу.	З'ясувати природу суперечливості процесів суспільно-політичного, культурного і духовного життя України в другій половині XX ст. Охарактеризувати передумови проголошення незалежності України.	Питання, тести
2 / 1	Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури.	Проаналізувати основні проблеми України на шляху державного будівництва. Визначити причини, етапи й особливості українських революцій та російської агресії початку XXI ст. Проаналізувати особливості сучасної української культури. Усвідомити вплив глобалізації на ідентичність українців.	Проблемні запитання, підготовка презентацій

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Акимович Є. Українська культура в історичному вимірі (IX–XVII ст.). Одеса : Маяк, 2019. 496 с.
2. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб. Київ: Академвидав, 2013. 688 с.
3. Гомотюк, О. Є. Історія українського народу у науково-освітньому просторі кінця XIX – початку XX століття. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. Вип. 1, ч. 2. С. 132–139.
4. Гомотюк О. Національна ідея в рецепції еліти Київської та Галицько-Волинської держав. Мандрівець. 2017. №6. С. 37–43.
5. Гомотюк О. Образ Тараса Шевченка в суспільній та індивідуальній пам'яті. Психологія і суспільство. 2018. Спецвипуск. С. 26–27.
6. Грицак Я. Нарис історії України : Формування модерної нації XIX–XX століття. К. : Генеза, 2019. 656 с.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України : з дод. та допов. Донецьк : БАО, 2006. 734 с.: іл.
8. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад., комент. В. Ю. Короля. К. : Видавничий центр «Академія», 2002. 448 с.
9. Лазарович М. В. Ілюстрована історія України : короткий курс лекцій. 4-те вид., виправл. і доп. Тернопіль : Джура, 2018. 616 с.
10. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2020 роки) : моногр. / Міністерство культури та інформаційної політики України. К. : ПП АВІАЗ, 2020. 452 с.: іл.
11. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 735 с.
12. Subtelny O. Ukraine: A History. 4th ed. Toronto: University of Toronto Press. 2009. 785 p.
13. <http://litopys.org.ua/> <http://litopys.kiev.ua/> – Літописи, історія, культура

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладають модулі з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Письмові роботи перевіряють на наявність плагіату і допускають до захисту з коректними текстовими запозиченнями – не більше 20%. Списувати під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої можна використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять – обов'язковий компонент оцінювання, за яке нараховують бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

ОЦІНЮВАННЯ

Остаточну оцінку за курс розраховують таким чином:

Заліковий модуль 1 теми 1-7 (підсумкове тестування)	Заліковий модуль 2 РКР (ректорська к/р)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ та поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом, %
20%	20%	20%	40%	100
Усне опитування під час занять – 10 балів за тему – макс. 70 балів Модульна контрольна робота, тестування – макс. 30 балів	Усне опитування під час занять (з 8-15 теми) 10 балів за тему – макс. 80 балів Модульна контрольна робота, тестування з 1 до 15 теми – макс. 20 балів	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. Участь у тренінгах – макс. 20 балів	Тестові завдання (25 тестів по 2,5 бали за тест) – макс. 50 балів Пит. 1 – макс. 25 балів Пит. 2 – макс. 25 балів	

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	Відмінно
B	85–89	дуже добре
C	75–84	Добре
D	65–74	Задовільно
E	60–64	Достатньо
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом